

Lastige gesprekken

Anne-Maria van Hilst

Anne-Maria van Hilst is historica, lid van de Liberaal-Joodse Gemeente Amsterdam, zzp-er en betrokken bij dialoogprojecten.

De interreligieuze dialoog gaat mij aan het hart. Mijn hele leven al ben ik geïntrigeerd door hoe religie mensen raakt tot in de kern van hun bestaan. Hoe komt het dat sommige mensen zich aangesproken voelen tot bijvoorbeeld de gemeenschapszin in religie, terwijl andere mensen juist op zoek zijn naar zichzelf in meditatie? Deze passie begon op de basisschool. Op mijn basisschool, de 16e montessorische school in Amsterdam Zuidoost, zaten mensen van wel tachtig verschillende nationaliteiten. Deze diversiteit zorgde ook voor een diversiteit aan geloven. Moslims, boeddhisten, hindoes, christenen, joden, je kon ze er allemaal vinden en dan vaak ook nog in verschillende 'smaken'. Onze school stimuleerde deze diversiteit door 'werelddagen' te organiseren waarbij iedereen verkleed kwam in de kleding van onze cultuur. Ook vertelden we over elkaars feestdagen. Hierbij kon lekker eten natuurlijk niet ontbreken ;-)

De kennis die ik opdeed, komt goed

Belangrijk daarbij vind ik wel om daarna het gesprek aan te gaan. Waar komt die gedachte of mening vandaan? Klopt het wel? Is er misschien nuancering mogelijk? De grens ligt voor mij bij geweld. Zodra iemand zegt dat alle joden of zionisten dood moeten, of zelfs mij persoonlijk bedreigt, is het gesprek voorbij. Dit probeer ik natuurlijk altijd te voorkomen.

Hoewel mijn uitgangspunt hierbij vaak mijn eigen jodendom is, vind ik het belangrijk om op te komen voor 'de ander'. Sommige mensen denken dat ze bij mij hun hart kunnen luchten over 'die moslims'. Dan zijn ze bij mij aan het verkeerde adres. Ik heb in principe respect voor elk persoon, ongelovig of gelovig. Hierom zal ik ook de ander altijd verdedigen. Ik heb veel mensen horen zeggen dat ze de interreligieuze dialoog uit angst doen, om te voorkomen dat ze een mes in hun rug krijgen. Ik ontken niet dat het tegengaan van haat niet meespeelt. Veel haat komt door onwetend-

dom. Ook dan moet je blij zijn dat iemand die vraag stelt, én proberen uit te leggen waarom het je raakt. Zodra iemand een vraag stelt of een opmerking maakt, krijg je een opening om het gesprek aan te gaan. Als iemand zijn mond houdt, zal diegene altijd met zijn vragen en vooroordelen blijven rondlopen.

Voor mij is dialoog echter veel meer dan dat. Het is het leren van elkaars tradities en rituelen. Het is het aangaan van diepe vriendschappen. Ik heb in mijn werk zoveel fantastische mensen mogen leren kennen, waar ik zo veel van leer en bewondering voor heb. Mensen als Anne Dijk, mijn islamitische tegenhanger. Samen maken wij soms filmpjes om andere mensen een blik te geven op onze gesprekken. Op andere momenten maken we grappige selfies.

Deze vriendschappen zijn mijn heel dierbaar. Zeker in moeilijke tijden als deze. Toen ik op Facebook plaatste dat ik helaas, zeer waarschijnlijk, met corona besmet was, kreeg ik van al-

'Dialoog betekent ook: diepe vriendschappen aangaan'

van pas bij mijn huidige werk. Als zzp'er organiseer ik interreligieuze bijeenkomsten, geef lessen op scholen over antisemitisme en begeleid gesprekken over discriminatie. Ik kom veel vormen van antisemitisme tegen. Ik ben al meerdere keren bespuugd, uitgescholden en zelfs met de dood bedreigd.

In een lessetting probeer ik altijd een open gesprek te hebben. Als mijn toehoorders iets negatiefs willen zeggen of vragen over joden, mag dat. Mij is zelfs wel eens gevraagd mijn hoorntjes te voelen, omdat alle Joden demonen met hoorntjes zouden zijn. Ik heb diegene laten voelen, helaas was er niks ;-)

heid. Doordat mensen dingen horen over 'de ander' en niet zelf op zoek gaan of die dingen kloppen. Door met elkaar in gesprek te gaan kan je die vooroordelen vaak ontkrachten of uitleggen waar die vandaan komen. Hiervoor moet je ook de lastige gesprekken aangaan. De lastige vragen durven stellen en durven beantwoorden. Ja, het is vermoeiend als je voor de honderdste keer moet uitleggen dat je als joods iemand niet per se achter de politiek van Israël staat, zelfs als je, zoals ik, wel 100 procent achter het bestaansrecht van Israël staat. En dat je die vraag helemaal niet relevant vindt als je ergens een lezing geeft over gastvrijheid in het Joden-

lerlei kanten beterschapswensen. Een katholieke vriend zei een kaarsje aan te steken, een imam van een grote Marokkaanse moskee in Amsterdam heeft Dua's voor mij gezegd, mijn rabbijn heeft een misjeberach gezegd en een christelijke vriendin kwam verzorgende kruidenthee brengen. Dat is voor mij interreligieuze dialoog! Niet alleen praten en 'theedrinken', maar er voor elkaar zijn als het moeilijk is. Ondanks dat het soms erg moeilijk is, ben ik blij met het werk dat ik doe. Het geeft me inspiratie, passie en mooie vriendschappen en ik hoop dat ik de wereld misschien een heeeeel klein beetje mooier kan maken. Doen jullie mee?